

Raadsinformatiebrief

datum	voor	Afdeling/cluster Bedrijfsvoering/Communicatie
24 februari 2023	Gemeenteraad	
behandeld door Anouk van Engen	ons kenmerk	bijlage(n)

Onderwerp

Oriënterende vergadering van 7 februari over participatiebeleid

Geachte raad,

Binnen de gemeente Rheden is veel aandacht voor inwonersbetrokkenheid. In april 2022 is via de motie “De jeugd heeft de toekomst” ook specifieke aandacht gevraagd voor het betrekken van onze jongere inwoners. In december 2022 heeft uw raad een RIB ontvangen over de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering deze motie. Als gevolg van het klimaatprogramma is eind 2022 in onze gemeente het grootste burgerberaad ooit gehouden met een burgerakkoord als resultaat. Wij kunnen terugkijken op een “vliegende start” van de kaderstelling van het instrument participatie en de uitvoering van het vergroten van onze inwonersbetrokkenheid. Inwonersbetrokkenheid wordt door uw raad en college belangrijk gevonden en de betrokkenheid van onze jeugd in het bijzonder. Daarnaast hebben wij als gevolg van de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024 de verplichting om participatiebeleid te hebben. Participatiebeleid is kaderstellend en zal de basis vormen voor de wijze waarop wij in de toekomst instrumenten kunnen inzetten om onze inwonersbetrokkenheid te vergroten. Hoe participatie zal plaatsvinden en wanneer zal worden bepaald door het onderwerp, de doelgroep(en), de wens van de raad en de hiervoor beschikbare capaciteit en middelen. Dit maakt het vaststellen van een kader stellend participatiebeleid noodzakelijk. Het college heeft in de RIB van december 2022 kenbaar gemaakt de uitwerking van de motie “De jeugd heeft de toekomst” op te nemen in de uitwerking van het participatiebeleid en toegezegd dat de uitwerking rond de zomer 2023 gereed zal zijn. Deze informatiebrief heeft tot doel u te informeren waar wij staan in het proces om te komen tot participatiebeleid en terug te komen op de toezeggingen tijdens de Oriënterende vergadering van 7 februari.

Terugblik Oriënterende vergadering van 7 februari 2023

Op 7 februari zijn we bij u in de raad geweest om informatie te halen en te brengen over participatie i.r.t. de omgevingswet en buitenplanse omgevingsactiviteiten en jongerenparticipatie.

Het doel van de avond was informatie op te halen voor de participatienota en uw raad te informeren over het instrument participatie, participatie i.r.t. de omgevingswet en de rol van de raad. Daarnaast wilden wij u ook op de hoogte brengen over de stand van zaken m.b.t. jongerenparticipatie. Tijdens de avond werd duidelijk dat de verwachtingen van deze avond uit elkaar liepen en anders liep dan verwacht. Daarnaast heeft u die avond vragen gesteld die wij in deze raadsinformatiebrief graag willen beantwoorden.

Participatiebeleid

U stelde de vraag waarom wij participatiebeleid opstellen in het kader van de wettelijke verplichting vanuit de Omgevingswet. Ook gezien het uitstellen van de inwerkingtreding. Daarnaast stelde u de vraag waarom een participatiebeleid nodig is gezien het feit dat we al veel aan participatie doen. Dit willen we graag nader uitleggen.

Vanuit de motie Nooren heeft de regering verzocht in het Invoeringsbesluit Omgevingswet een regeling op te nemen die ervoor zorgt dat er een plicht ontstaat voor gemeenten om een participatiebeleid op te stellen en deze het liefst voor inwerkingtreding van de Omgevingswet gereed te hebben. Eerst hebben we gemeend om het opstellen van het participatiebeleid tegelijkertijd met de Omgevingswetverplichtingen ter hand te nemen. Dit is niet meer noodzakelijk. Nu de inwerkingtreding van de Omgevingswet wederom is uitgesteld en gezien de reacties tijdens de Oriënterende vergadering van 7 februari richten we ons nu op het schrijven van participatiebeleid in de vorm van de “participatienota”. Het doel is voor de zomer participatiebeleid door de raad te laten vaststellen. De voorbereidingen die getroffen worden voor de invoering van de Omgevingswet gaan daarnaast gewoon door. Voor het opstellen van ons participatiebeleid betrekken we al onze inwoners. Dit doen wij door het uitzetten van een enquête en interviews over het instrument participatie. Een hele specifieke plek bij deze enquête en interviews zal er zijn voor onze jongeren.

Jongerenparticipatie

De jongeren hebben de toekomst. Jongeren participatie betekent dat kinderen en jongeren actief meedoen, meepraten en meebeslissen bij zaken die voor hen belangrijk zijn en op plekken waar zij zelf deel van uitmaken. We merken dat jongeren minder en soms onvoldoende worden betrokken bij (beleid)ontwikkelingen of bij ontwikkelingen in hun naaste leefomgeving. Ook gemeentelijk beleid, regionaal of landelijk beleid kan interessant zijn voor jongeren. Denk aan meedenken over wonen, klimaatbeleid of over jeugdhulp. Er is veel onderzoek gedaan naar jongerenparticipatie waarvan wij de uitkomsten kunnen betrekken bij de uitwerking van het participatiebeleid. Denk aan bijvoorbeeld:

1. Kunnen wij specifieke digitale middelen inzetten om jongeren beter en meer te betrekken?
2. Kunnen wij meer aandacht hebben voor het perspectief van waaruit jongeren tegen vraagstukken aankijken?
3. Is er belangstelling voor een jeugdraad of een jongerenplatform en als dat zo is, wat vraagt dat dan?
4. Wat verwachten jongeren van de democratie en hoe kunnen wij hierop anticiperen?
5. Wat is volgens jongeren en bestuurder goed contact en welke (voor)oordelen kunnen wij wegnemen?

Het is nadrukkelijk de wens van dit college om de betrokkenheid van jongeren te vergroten. Dit past ook uitstekend bij de motie “De jeugd heeft de toekomst” die door de Raad in april 2022 is aangenomen. Het college omarmt deze dan ook volledig. In de raadsinformatiebrief van december 2022 heeft het college dit ook aangegeven en wil het college ook de Raad betrekken bij de verdere uitwerking van de motie. Het college wil dan ook graag met de raad in gesprek over de wijze waarop we jongeren kunnen betrekken in de politieke debatten. Een uitwerking die uiteindelijk een plek moet krijgen in de participatienotitie.

Terugblik:

Om de jongerenparticipatie verder vorm te geven zijn we samen met de opsteller van de motie en de griffie in gesprek gegaan met de Nationale Jeugdraad (NJR). De NJR is een landelijke vereniging die deelname van jongeren op alle niveaus van de samenleving stimuleren en ondersteunen. Zij hebben veel ervaringen met gemeenten die jongerenparticipatie willen opzetten.

Vervolg:

Ter voorbereiding op de uitwerking van het participatiebeleid gaan we gebruik maken van de ervaringen in het jongerennetwerk d.m.v. gesprekken en/of enquête. Waarbij we een goed beeld willen krijgen op de volgende vragen:

- Welke thema's jongeren interessant vinden om over mee te praten?
- Op welke wijze wij onze jongeren het beste kunnen bereiken?
- Op welke wijze we onze jongeren kunnen blijven boeien en aan onze gemeente en omgeving kunnen binden?
- Hoe we de deelname van onze jongeren aan de maatschappij kunnen versterken?

Het betrekken van jongeren bij beleid en uitvoering kan en mag niet worden onderschat. Het is een moeilijk bereikbare doelgroep waar de interesses in eerste instantie vaak anders liggen dan we wellicht wensen. Juist daarom gaan we op zoek naar antwoorden bij de jongeren zelf op bovenstaande vragen. Overigens is het goed om te benoemen dat we ook nu al jongeren betrekken bij de dingen die we doen. Als voorbeeld wordt genoemd het betrekken van kinderen/jongeren bij de inrichting van speeltoestellen en beweegfaciliteiten, het bezoeken van scholen en activiteiten die we doen binnen de jeugdagenda.

Mogelijke instrumenten om de betrokkenheid van jongeren te vergroten kan een combinatie zijn van online en offline en een creatieve en een formele vorm. Bij een creatieve vorm gaat het juist om het hoe terwijl het bij een formele vorm gaat over wat je zegt.

Voorbeelden van mogelijke instrumenten kunnen zijn:

- Een schouw; tijdens de schouw kunnen jongeren meedenken en praten over hun omgeving.
- Je omgeving in beeld: geef jongeren een camera of een opdracht om gericht foto's te maken hoe zij hun woonomgeving beleven of waarvan zij vinden dat er iets moet gebeuren.
- Verbetergroep; jongeren vormen samen met bijvoorbeeld beleidsmedewerkers een werkgroep om samen een probleem aan te pakken.
- (online) Panels; jongeren geven in een panel hun mening, wensen en ideeën over een bepaald onderwerp
- Inspraak met eten; jongeren gaan samen met (bijv.) beleidsmedewerkers in gesprek over bepaalde onderwerpen. Daarnaast kan het ook een goed moment zijn om jongeren over bepaalde onderwerpen te informeren.

De Omgevingswet en participatie

Zoals in de Oriënterende vergadering van 7 februari is aangegeven zullen er dorpsgesprekken worden gevoerd om inbreng van inwoners op te halen voor de omgevingsvisie. Ter voorbereiding hierop zal er op 7 maart een Oriënterende vergadering zijn. U dient als raad immers inhoudelijk richting te geven en koers te bepalen. Tijdens deze oriënterende vergadering nemen we u mee in de omgevingsvisie. Welke kernwaarden en ambities hierin centraal staan en welke hoofdthema's de komende 15 jaar aan de orde zijn. Ook zullen we met u in gesprek gaan over de wijze waarop wij de dorpsgesprekken denken vorm te geven en uw inzet en betrokkenheid hierbij. In april zullen wij in een oriënterende raad met elkaar het omgevingsplan om de centrale vragen die hierbij belangrijk zijn te bespreken.

Wij willen graag antwoord geven op de vragen die zijn gesteld tijdens de Oriënterende vergadering van 7 februari die betrekking hebben op de omgevingswet.

- Een vraag was of het verlenen van de omgevingsvergunning door het college in het kader van de Omgevingswet wordt gedaan nadat de raad de participatienota heeft vastgesteld of na die tijd.
 - *De participatienota heeft tot doel kaders te beschrijven op welke wijze de gemeente de inwonersbetrokkenheid wil vergroten met het instrument*

participatie. Het verlenen van een omgevingsvergunning in het kader van de omgevingswet heeft niet direct te maken met de participatienota. Voor het inhoudelijk vormgeven van de omgevingsvisie zal in afstemming met raad (oriënterende raad 7 maart) participatie vormgegeven worden om inbreng van inwoners mee te nemen in de door de raad vast te stellen omgevingsvisie.

- Daarnaast was er een vraag over de verhouding tussen het inpassingsplan van de provincie en het omgevingsplan van de gemeente. Hoe past het omgevingsplan van de gemeente in die van de provincie?
 - *Het provinciale inpassingsplan is een planfiguur uit de Wet Ruimtelijke Ordening dat in de Omgevingswet niet in dezelfde vorm terugkomt. Wel krijgt de provincie in het nieuwe stelsel de provinciale Omgevingsverordening en het Projectbesluit tot haar beschikking. Deze beide instrumenten moeten door de gemeente in acht worden genomen bij het maken van eigen beleid en regelgeving.*
- Het verzoek van de raad was om het schema van sheet 16 aan te vullen met concrete voorbeelden.
 - *Bij een Omgevingsvisie kan dit bijvoorbeeld betekenen dat belanghebbenden betrokken worden d.m.v. dorpsgesprekken.*
 - *Omgevingsprogramma's kunnen door de gemeente worden ingezet op strategische opgaven, waarbij het voor de hand licht dat hiervoor een zorgvuldig participatietraject doorlopen wordt.*
 - *Bij het vaststellen of wijzigen van een Omgevingsplan zal de mate van ingezette participatie samenhangen met de zwaarte van een initiatief. Een nieuwe woonwijk kan bijvoorbeeld om een andere aanpak vragen dan het aanpassen van een wegprofiel.*
 - *Omgevingsverordening, projectbesluit en waterschap verordening worden door de gemeente niet ingezet en kunnen daarmee buiten beschouwing blijven.*
 - *De omgevingsvergunning kan voorzien in een bereik van dakkapel tot bijvoorbeeld een grote hinder gevende installatie. Bij de dakkapel kan het voldoende zijn om de burens hierover te informeren, terwijl bij een dergelijk andere hinder gevende installatie een groter participatietraject noodzakelijk kan zijn.*
- Een vraag van de raad was wat de mogelijkheden zijn als een initiatiefnemer zegt aan participatie te hebben gedaan, maar belanghebbenden zich hierin niet herkennen. Wat zijn dan de mogelijkheden voor de raad om daarop te sturen?
 - *Bij het doen van een aanvraag heeft een initiatiefnemer een redelijke inspanningsverplichting tot participatie, voordat een aanvraag in behandeling wordt genomen. De afweging of aan deze verplichting is gedaan ligt bij het college.*

De raad zal in de participatienotitie kaders vaststellen op welke wijze zij het instrument participatie wil vormgeven. Dit maakt het voor de initiatiefnemer duidelijker wat er verwacht wordt. Daarnaast kan het college makkelijker toetsen of aan het beleid voldaan wordt. Het evalueren van participatietrajecten kan inbreng opleveren om de instrumentenkeuze in de toekomst te verfijnen. Het

bijsturen op uitkomsten is geen doel van participatie. Het doel van participatie is inwonersbetrokkenheid te vergroten en inbreng op te halen.

- De raad vraagt zich af of belanghebbenden die dichter betrokken zijn bij een ontwikkeling een hogere vorm van participatie toegekend krijgen dan belanghebbenden die daar verder weg van wonen.
 - *De raad zal in de participatienotitie kaders vaststellen op welke wijze zij het instrument participatie wil vormgeven. Hierbij is het aan de raad om kaders op te nemen die het mogelijk maken te differentiëren op basis van belang. Het opstellen van een toetsingskader om het inwonersbelang vast te stellen is echter complex. Dit heeft te maken met de aard van het initiatief, de omgeving waarin het initiatief zicht afspeelt, de mate van bestuurlijke gevoeligheden en de mate waarin de betrokkenen door het initiatief worden geraakt. Het doel van participatie is het vergroten van inwonersbetrokkenheid en alle informatie die wordt opgehaald kan worden meegewogen in de uiteindelijke besluitvorming door de raad. Dit maakt differentiatie vooraf niet wenselijk.*

Centrale Planning tot zomerreces

Het is aan uw raad om te bepalen of het wenselijk om nog een Oriënterende vergadering in te plannen over participatie. Op dit moment is de planning als volgt:

Maart 2023:	Omgevingsvisie in de Oriënterende vergadering
April 2023:	Omgevingsplan in de Oriënterende vergadering
Juni 2023:	Werkwijze Omgevingsplan (Procesvoorstel) vaststellen in Raadsvergadering
April 2023:	Enquête bewoners (inbreng ophalen voor participatienotitie
Juli 2023:	Participatienotitie (inclusief jongerenparticipatie) vaststellen in Raadsvergadering